

L'uf Story

PDF versie

Nummer 2 - mei 2002 / jaargang 23

Kontaktblad
Harmonie L'Union Fraternelle Zeelst

Voorwoord

Nummer 2 - mei 2002 / 23ste jaargang

De laatste maanden heeft er vanalles plaatsgevonden. Ons optreden op Witte donderdag en het optreden in Weert. Twee totaal verschillende programma's onder totaal verschillende omstandigheden.

Maar ook op niet- muzikaal gebied zijn we actief geweest, zoals op de extra ledenvergadering in april. De mogelijke verhuizing naar het Patronaat was die avond het onderwerp.

Maar de komende tijd zitten we zeker niet stil. Zo moeten we ons voor de eerste keer gaan presenteren in de nieuwe wijk Meerhoven.

En de voorbereidingen voor het najaarsconcert zijn al in volle gang.

Het is weer hoogste tijd voor een nieuwe L'ufStory. En het mei nummer is heel speciaal geworden. Het is nog mooier, nog dikker, nog completer en nog informatiever dan je al van ons gewend bent. Wat wil je nog meer? In deze editie o.a. een recentie van Piet van Zilst, en u komt wat meer te weten over deze onbekende man in "onder vuur"! Maar er is nog veel meer!

Er zijn gelukkig nog mensen die even tijd vrij maken om van de L'ufStory ook daadwerkelijk iets te maken.

Toch zouden wij ook eens een beroep willen doen op andere mensen binnen onze vereniging. We willen jullie immers een goed gevuld en afwisselend contactblad blijven bieden! Heb je iets te vertellen, wil je iets kwijt, pak dan de pen of kruip achter de computer en zorg dat het bij de redactie komt!

Wij wensen jullie veel leesplezier

Groetjes van de redactie

De Tango

Op 2 februari 2002 zaten we allemaal aan de buis gekluisterd om naar de Staatsrechtelijke variant van de intocht van Sinterklaas te kijken.

Door de prachtige vertolking van *Adiós Nonino* tijdens de huwelijksplechtigheid is de tango weer volop in de belangstelling en hebben vele Harmonieorkesten het werk aan hun repertoire toegevoegd.

In het navolgende artikel van Kester Freriks (Bron: NRC maart 2002), naar aanleiding van de wereldpremière van de tango-opera 'Last Tango' waarin de Griekse tragedie en het Argentijnse lied samen komen in een stuk over geweld en liefde, wordt ingegaan op de geschiedenis van dit muziekgenre.

Orestes' Last Tango door Wereld Muziektheater Festival

De man en de vrouw die de tango dansen, de zinnelijke Zuid-Amerikaanse dans, doen dat hart aan hart. Het bovenlichaam klemmen ze tegen elkaar, de benen wijken uiteen om ruimte te winnen voor het soms razendsnelle borduurwerk van passen. Het ritmeschema van de tango is een tweekwartsmaat met het accent op de eerste tel.

De bewegingen van een danspaar zijn harmonisch en dan weer contrapuntisch: man en vrouw bewegen zich naar elkaar toe en weer weg, terug en met slepende passen opnieuw weg. De tango bezingt de liefde voor een vrouw. De man zal altijd vooruit dansen, want in de achterwaartse beweging toont hij weifeling en is hij weerloos. En dat mag in de wereld van de tango nooit.

Toch is de tango-man, vanouds gekleed in strak en zwart kostuum, hoed op, niet gelijk te stellen met de macho. Hij is eerder guapo, een strijder en vechter om eer. In de traditionele tango-wijken van de hoofdstad van deze dans, het Argentijnse Buenos Aires, hangt de sfeer van het geheimzinnig-nachtelijke, van het clandestiene. De werkelijke tango speelt zich in het duister af, net als de jazz in New-Orleans zich ontwikkelde in obscure tingeltangels.

In zijn handboek over de tango schrijft tango-dichter Horacio Ferrer over de bars van Palermo, een wijk in het noorden van Buenos Aires, waar in 1880 de tango ontstond als een Creoolse mengeling van Afrikaanse en Europese melodieën. In deze gelegenheden, variërend van min of meer elegante cafés tot ronduit louche bars, brengt een bont gezelschap porteños (inwoners van Buenos Aires, KF) dat alleen de tango gemeen heeft, tussen de misdaden en vechtpartijen door, zijn avonden zoek in het gezelschap van hoeren en maitresses. >>

De tango, die als gezongen kunst zijn entree maakt rond 1900, gaat over onbereikbare liefde, verlies en afscheid. Of zoals het klinkt in een beroemd lied: "Laten we dansen tot de echo van de laatste maat, morgen vertrekt er een schip, misschien is het een afscheid voor altijd." De bandoneon begeleidt deze woorden. Dit oorspronkelijk uit Duitsland afkomstige balginstrument met zijn weemoedige toon als van verre misthoorns is vanaf het ontstaan van de tango de vertolker van verdriet. En dat niet alleen van een Argentijnse prinses die op haar huwelijksdag in Nederland luistert naar Adiós Nonino.

De tango is niet alleen de klacht van de achterbuurt, het is een muziekvorm met een strijdlustige inzet. De nieuwe tango opera Orestes' Last Tango vermengt de Griekse tragedie Elektra van Sofokles met het Argentijnse toneelstuk El Reñidero (Het hanengevecht, 1962) van de schrijver Sergio de Cecco. Wraak en moord zijn de hoofdthema's. Net zoals Elektra haar broer Orestes aanspoort de moordenaar van hun vader te doden, die bovendien de nieuwe minnaar van hun moeder Klytaimnestra is, zo spoort de Argentijnse Elektra haar broer aan de vermoorde held Morales te wreken. Maar wie is de dader? Is dat niet de man die hun moeder bemint?

Na Maria de Buenos Aires door Astor Piazzolla is dit de tweede tango-opera ooit. Maar er is een groot verschil. Piazzolla's opera is een schitterende aaneenrijging van muzikaal hoogstaande stukken. Orestes' Last Tango daarentegen wordt door een dramatisch verhaal gedragen. Tango-danser Ricardo Klapwijk, die in Buenos Aires componist Diego Vila en tekstschrijfster Beatriz Gambartes opzocht en hun vroeg deze opera te maken, is gefascineerd door de Italiaanse opera. Verdi, Puccini, Donizetti. Tijdens een repetitie in het Oude Luxor Theater in Rotterdam vertelt hij wat hem voor ogen stond: "Ik was ervan overtuigd dat de traditionele tango zich uitstekend leent voor opera. Het is nu voor het eerst dat Griekse tragedie en tango samenkomen. Deze tango-opera geeft ook het contrast weer tussen de oude en de nieuwe wereld. In de oude tijd zijn moord en vergelding vanzelfsprekende waarden. In de nieuwe niet langer. Daar moet begrip overheersen."

Klapwijk memoreert een opmerkelijk toeval tijdens het schrijven en componeren van deze opera in december van vorig jaar. Het werk verkeerde in de laatste fase. Plots werden er in de hoofdstad 26 mannen op straat vermoord. Regisseuse Gambartes wist van niets, zij had zich met dansers, zangers en muzikanten opgesloten in een repetitielokaal. Klapwijk belde haar op. Ze zei: "Het is de herhaling van de toch al zo bloedige geschiedenis van Argentinië">>

Over haar tekst en regie zegt Beatriz Gambartes: "Wat ik wil is dat deze opera de stemming, geest en passie van de Argentijn uitdrukt. Het land bevindt zich in een economische en financiële crisis.

De tango wordt als een commercieel exportartikel uitgebuit en daartegen verzet ik me. Er is weinig artistieke vernieuwing. Het was eigenlijk alleen Astor Piazzolla die de tango heeft vernieuwd door elementen uit de klassieke muziek en jazz aan het traditionele stijlpatroon toe te voegen. Componist Vila en ik gaan een stap verder door de Italiaanse opera en het Griekse treurspel te verbinden met de tango. "

Bij aanvang van de repetitie staat Gambartes op het podium van het Luxor, geheel in het zwart gekleed. Rondom haar maken de dansers bewegingen om de spieren los te maken. De bandoneon oefent zijn lied. Verder bestaat het orkest uit een contrabas, viool, blazers en percussie. Componist Vila heeft plaatsgenomen achter de piano.

De Argentijnse zangers en dansers van Orestes' Last Tango zijn pas een dag eerder in Nederland aangekomen. Onmiskenbaar hebben ze nog het Latijnse ritme in hun bloed. Pas diep in de nacht begint de repetitie enige vorm te krijgen. Het is alsof ze gewacht hebben tot dat late uur, dat hun een opzweepende energie geeft.

In de allereerste scène van de opera staan twee mannen in een dramatische choreografie tegenover elkaar. Hun strijd bestaat uit dreigende danspassen, zich terugtrekken en weer opnieuw aanvallend dansen. In een flitsende beweging doodt de een de ander door in een gestileerd gebaar zijn keel af te snijden.

De moordenaar zet zijn hoed recht en verdwijnt in het donker. Net als in de klassieke opera zingt de dochter van de vermoorde man (Morales) een aria. Ze weent om haar vader. Viool, piano en de bandoneon begeleiden haar in haar verdriet: "Hoe kan ik nog verder leven. Verloren, ik zoek je, ik roep je, je bent er niet. Het is nauwelijks een dag geleden dat ik in je armen lag. Tot de dag van vandaag glom de wereld. En toch is het de wereld van gisteren die de meeste pijn doet. Als de wind de echo van jouw stem meevoert. Waar, waar ben je? "

Haar lied is een echte tango-klacht: melancholiek en vol besef van gemis. De bandoneon omspeelt haar woorden met de kleur van de schaduwen van de Buenos Aires', zoals Horacio Ferrer de weemoed van de tango eens onder woorden bracht.

Bron: NRC maart 2002

Donateursactie 2002

Onze vereniging heeft ook dit jaar weer vergunning om in de week van 10 t/m 16 juni een donateursactie te houden. Dit betekent dat de financiële commissie een beroep doet op alle leden van 18 jaar en ouder om in de week daaraan voorafgaand de enveloppe bij de inwoners van Zeelst in de bus te doen.

De commissie heeft een lijst van leden samengesteld die per koppel een aantal straten voor hun rekening nemen. Dit betekent niet dat geen beroep gedaan zou kunnen worden op leden die niet in eerste instantie op die lijst staan. Uitval door ziekte werk etc. is altijd denkbaar waardoor we een beroep moeten kunnen doen op reserves.

Dit jaar zal aan de enveloppe een brief worden toegevoegd waarin staat waar de donateursgiften zoal aan besteed worden. B.v. aanschaf van instrumenten, les, organisatie van concerten etc. We hopen hiermee te bereiken dat (niet)donateurs meer begrip krijgen waarom ze het geld geven.

de financiële commissie

Patronaat

In de ledenvergadering van 11 april hebben de aanwezige leden in grote getale ingestemd met een eventuele verhuizing naar het Patronaat.

Natuurlijk zijn er bepaalde voorwaarden gesteld aan de verhuizing.

Onder andere is het belangrijk dat het patronaat een gezellige sfeer uitstraalt en de vereniging zich er thuis voelt.

In de besprekingen met het bestuur van de Stichting Gemeenschapshuizen Zeelst (die het patronaat beheert) is dit aan de orde gekomen. Ook zij vindt het belangrijk dat de harmonie zich thuis voelt in het patronaat en ze heeft er geen enkel bezwaar tegen dat men mee praat bij de inrichting van de zaal en de bar.

Ik doe hierbij dus een oproep voor degenen die het leuk vinden om mee te denken over dit onderwerp. Willen jullie mij bellen of mij aanschieten op een repetitieavond, dan gaan we zo snel mogelijk hiermee aan de slag

Wim de Graaf
040-2541340

De morgen na het passie-concert

Nou, als jullie dan toch van plan zijn om te gaan verhuizen, dan moet dat bestuur van jullie ook maar eens gaan nadenken over een andere naam voor jullie vereniging. Toen jullie gisteravond in de Schalm dat concert gaven en er opvallend veel meisjes meespeelden leek het echt meer L' Union Maternelle dan op L' Union Fraternelle!

Jeugdmuziekweekend 2002

Op zaterdag 2 maart (en zondag 3 maart) was het zover, het jeugdmuziekweekend van de harmonieën L'uf (Zilst), GMK (Gerwen), St. Cecillia (Oers), Pro Honore et Virtute (Son en Breugel) en de Koninklijke Harmonie Geldrops Muziekkorps (Geldrop) op het Sondervick college aan de Sterrenlaan te Veldhoven.

Om 10 uur was iedereen gearriveerd, en konden we meteen beginnen met repeteren. Toen iedereen moe gespeeld was kwam er gelukkig... de lunch!!! Waarna we weer verder gingen met repeteren.

Na het avondeten hadden we een kei gezellige vossenjacht met als hoogtepunt de drugs bij Rein in zijn onderbroek (gelukkig had hij een sultana bij) en twee wilde meisjes zonder BH, maar (jammer voor Dave) met T-shirt. Toen iedereen goed en wel terug was, wat voor sommige een hele opgave was, hadden we nog een gezellige disco, met echte sneeuwvitjes voor de zuipschuiten onder ons.

Toen we rond een uur of 3 probeerden naar bed te gaan, was het nog veel te gezellig, dus gingen we nog maar een uurtje door. Om 4 uur dus, was het moeilijk om je eigen slaapzaal te vinden, dus sliepen we maar gezellig bij de meiden. De volgende dag was het voor velen moeilijk op te staan, met name Toon (ja, de dirigent) en die kreeg dus lekker ontbijt op bed van Lotte met de rode schoentjes. Daarna werd er weer flink gerepeteerd, gevoetbald en gebasketbald. 's Middags om 2 uur waren de ouders welkom voor het spetterende concert.

Al met al een geweldig weekend, dat zeker voor herhaling vatbaar is!!!

Rein Bressers en Martijn Snelders

(heel veel foto's van het weekeinde staan op Internet: www.zeelst.nl/luf)

De geschiedenis van de euphonium

Het prille begin

Muziek maken door in een buis te blazen is al millennia terug uitgevonden door inheemse stammen in tropische regenwouden. Deze waren gemaakt van hout of van een hoorn van een dier en werden gebruikt voor vele rituelen. De Romeinen gebruikten later een lange rechte buis van brons of ijzer, voorzien van een uit been gemaakte mondstuk. Dit instrument had een enigszins verbredende klankbeker. Het werd voornamelijk gebruikt als oorlogsinstrument en had volgens de overlevering een ruwe klank. Het instrument is een overlevering van verschillende blaasinstrumenten uit de nog oudere beschaving zoals de Assyrische en de Egyptische trompet.

De voorlopers

De eerste voorloper van de euphonium werd gemaakt aan het begin van de achttiende eeuw en heette de serpent. Het instrument dankt zijn naam aan zijn slangachtige vorm (serpent betekent slang in het Engels). De serpent is gemaakt van hout, koper of zilver, werd gebruikt in het leger en als begeleiding voor kerkkoren. Het instrument had zes gaten om verschillende tonen te krijgen, want de ventiel was nog niet uitgevonden. Het had een mondstuk van been of ivoor om op te spelen. Om het instrument te spelen moest je een goede muzikant wezen om de tonen er mooi zuiver uit te krijgen. Later werden er extra kleppen aan het instrument toegevoegd, om dit probleem te verhelpen, maar het mocht helaas niet baten: de serpent is door het vele kritiek van muzikanten en componisten ten ondergegaan. De opvolger van de serpent werd door een Fransman gemaakt in 1821 en heet de ophiclede, die zuiverder was dan de serpent. Deze was ook beter te bespelen omdat de gaten bedekt werden door kleppen. Nog steeds moest de muzikant het instrument goed beheersen om er een mooie toon uit te krijgen. Het instrument werd bespeeld in orkesten en in het leger in de negentiende eeuw. Aan het begin van de twintigste eeuw werd het instrument nog steeds bespeeld.

De eerste euphoniums

In de tussentijd rond 1815 werden van de grootste uitvindingen van in wereld van de blaasmuzikanten gedaan: het ventiel. Wie het ventiel precies heeft uitgevonden is niet met zekerheid te zeggen: de eer wordt gegeven aan Heinrich Stölzel en Friedrich Blümel. Rond 1830 kwam het eerste prototype van de euphonium: genaamd de tenorbasshorn, die door William Wiepbrecht werd gebruikt. Vele Oostenrijkers en Duitsers begonnen gelijk ook zo'n soortgelijk instrument te bouwen. Deze hebben het allemaal niet gered, omdat Sax met zijn versie op de markt kwam. >>

De saxhoorns van Sax

De saxhoorns zijn een serie koperen blaasinstrumenten, gemaakt in de fabriek van Adolphe Sax (over hem in het volgend hoofdstuk meer). Ze zijn uitgevonden tussen 1842 tot 1845. Uit deze serie komen onze hedendaagse blaasinstrumenten vandaan. De bariton is ontstaan uit de Bariton Saxhoorn, en de euphonium is ontstaan uit de Bas saxhoorn. Het enige echte verschil tussen deze twee was dat de bas saxhoorn een kwartventiel had zodat deze een lager bereik had dan de bariton saxhoorn. Op deze hoorns zaten de nieuwe ventielen en ook bezaten ze voor het eerst ventielbuizen die uitschuifbaar waren. Sax zorgde ervoor dat ze in de Franse militaire muziekkapellen werden gebruikt. Over de hele wereld kreeg men te horen van deze geweldige instrumenten. In Engeland werden ze door de familie Distin verspreid en later ook gefabriceerd, hierdoor vlogen de Engelse brassbands als paddestoelen uit de grond. Velen hebben in de tussentijd ook geprobeerd om een euphonium-achtig instrument te maken. In Duitsland kwam de eerste euphonium, die later toch maar bariton werd genoemd, gemaakt. In Wenen maakte Hell zijn instrument: de Hellhoorn. Voor de componisten zorgden al deze instrumenten een groot chaos, want elk instrument was anders gestemd. Om de chaos compleet te maken kwam in dezelfde periode nog een instrument ook euphonium genaamd die tien ventielen had, maar die qua klank niets met de andere instrumenten te maken had die dezelfde naam droegen. Aan het einde van de negentiende eeuw kwamen er een paar verbeteringen aan de euphonium, zoals een betere beker gemaakt door professor Phasey, en een beter ventielensysteem, ontworpen door Blaikley. Verder gebeurde er niet veel meer in de geschiedenis van de euphonium. In 1921 werd er een wereldwijde conferentie gehouden om orde te scheppen tussen de vele soorten euphoniums. Hierdoor verdwenen baritons bijna allemaal uit fanfares en werden ze sterk gelimiteerd in brassbands. Verder werden de euphoniums standaard in orkesten en in het leger.

Hoboïste Silverentand tovert met hartstocht en weemoed

Nadat de redactie de recensie van het concert van Harmonie "L'Union Fraternelle op Witte donderdag aan mijn collega uit Meerveldhoven had toegewezen, viel aan uw vertrouwde recensent de eer toe om het concert op 7 april 2002 in het Limburgse Weert te mogen recenseren.

Nadat de redactie de recensie van het concert van Harmonie "L'Union Fraternelle op Witte donderdag aan mijn collega uit Meerveldhoven had toegewezen, viel aan uw vertrouwde recensent de eer toe om het concert op 7 april 2002 in het Limburgse Weert te mogen recenseren.

Bij muziek wordt schoonheid vaak verward met iets dat de oren achterover doet leunen in een gemakkelijke stoel, zo beweerde de componist Charles Ives.

Als er dan een bescheiden alleskunner als Berry van Oort het orkest dirigeert, ontstaat kunst in de alleredelste zin des woords.

Van Oort tovert met kleine details van de gebruikelijke fraseringen. Hij legt net even andere accenten, benadrukt schijnbaar onbetekenende stemmen en mengt akkoorden tot unieke klankkleuren.

En zo herschiep Van Oort het werk Variation van N. Rimsky Korsakov, samen met hoboïste Mieke Silverentand tot een hallucinerende ontdekkingsreis over de Russische Taiga.

Variations is een introverte muzikale liefdesbrief aan Korsakov's latere echtgenote Jelena van slechts een pagina, maar in de enerverende hoekdelen en het allegretto sleuren turbulente draaikolken uit het gemoed van een overgevoelige natuur de luisteraar mee langs bergen en dalen van woeste hartstocht, tedere weemoed en ongestild verlangen.

De opening van de hobosolo doet denken aan een sluimerend beest, dat langzaam ontwaakt om op een ijle lenteochtend op strooptocht te gaan door de eenzame uitgestrektheid van de Taiga. Bladeren trillen in de wind, het diffuse zonlicht neemt langzaam toe in intensiteit, er dreigt iets te gaan gebeuren, het betoverde woud luistert ademloos toe. De ragfijne inzet van L' Union Fraternelle, creëerde precies die sprookjesachtige sfeer van verwachting van waaruit de hobosoliste Silverentand op avontuur kon gaan.

Mieke Silverentand liet zich teder wakker kussen en nam vervolgens zonder aarzeling het voortouw op haar hobo.

Nadat de inmiddels 20-jarige Silverentand al met een verplettende solo in het Nieuwjaarsconcert iedereen versteld deed staan, is haar magistrale hobospel alleen maar nóg sterker, nóg intenser, nóg gaver en nóg ontroender geworden.

Silverentand kan alles op haar hobo. Maar het wonderlijke is dat zij geboren is met zo'n imposant gevoel voor klassieke proporties, voor inhoudelijke zuiverheid en gevoelsmatige oprechtheid, dat zij muzikaal gezien nooit 'misbruik' maakt van haar fenomenale kwaliteiten. >>

Dat heeft alles te maken met de optimale helderheid en de ontroerende schoonheid van Silverentand's toonvorming, waarin geen enkele concessie wordt gedaan aan 'toevalligheden' zoals de technische moeilijkheidsgraad van bepaalde passages, het relatieve belang van een tussenstem of de manifestatiedrang van het ego om zich als een klaterende waterval op te dringen aan het ruwe notenmateriaal.

Silverentand sublimeert zichzelf tot een metafysisch medium en laat alle noten tot zich komen. Een voor een worden ze tot leven gewekt en gekoesterd in het tedere licht van haar verfijnde kunstenaarsschap.

Als zingende eenheden neemt Silverentand de noten op in muzikale weefsels, die getuigen van een subliem design en een overweldigende kleurenpracht.

Bij Silverentand vloeien tegenstrijdige passages en contrasterende stemmingen in elkaar over alsof ze allemaal opborrelen uit dezelfde bron, alsof verdriet uiteindelijk hetzelfde is als vrolijkheid en dramatiek hetzelfde als intieme lyriek. En daarom is Silverentand de beste onder de hoboïsten; beter dan wie ook in staat om donkere schaduwen op te laten lossen in stralende sterrenhemels, of een hagelbui in zonlicht dat teder door lichtgroene bladeren schijnt en vice versa.

Ook fluitsoliste Maaïke Bazelmans bracht op adembenemende wijze de fluitpartij tot leven in Korsakov's meesterwerk dat bijna uit zijn voegen barst van de emoties. Weinig andere fluitisten bij L'Union zijn in staat om zonder valse effecten te overtuigen als een puber op de versiertoe.

In haar solo voerde Silverentand's veelzijdigheid voorbij het inlevingsvermogen. Hier klonken contrasten tussen een bijna instrumentale high-tech kracht in de hoogte en - heel plotseling - bijna te intieme pianissimi in de vierde variatie.

Haar intense fraseringen flonkerden op door de subtiele dynamische expressie ervan, door het onnadrukkelijke raffinement van de timing en de meesterlijke spanningsopbouw.

Zo werd de muziek uitgesponnen in soepel ademende bewegingen, die als vanzelf samenvloeiden tot de versluisde klassieke vorm die schuilgaat achter de duistere romantiek van Korsakov.

Door haar onstuimige muzikale temperament en haar onbepaalde technische mogelijkheden, kan de Zeelster hobotijgerin musiceren als een elegante spinnende poes en fonkelen als bergkristal

Silverentand, die er met haar fenomenale techniek en haar rijke verbeeldingskracht in slaagt zelfs bij de meest waanzinnige tempi alle noten een intense expressie mee te geven, plonsde in de diepte van Korsakov's broeierige gemoed en dook er goud uit op. Hetzelfde wonder speelde zich af tijdens haar door merg en been dringende lezing van de achtste variatie (Allegro), waarin Silverentand zwaluwvluchten van parelende loopjes organisch liet overvloeien in helse taferelen, die zich weer als vanzelf oplosten in tedere lyriek en verstilte overpeinzingen. >>

Trompettist Jeroen Troost die enkele echo-solo's voor zijn rekening mocht nemen was aanmerkelijk minder op dreef dan in het najaarsconcert. In zijn aanzet waren nog duidelijk de sporen te beluisteren van zijn inspanningen in een hoempaorkest tijdens de carnavalsdagen in Tilburg.

Ook dirigent Berry van Oort houdt niet van uiterlijk vertoon in de muziek. Zijn uiterst bekwame directie wordt getypeerd door een sympathieke muzikale exactheid, gekoppeld aan gulle bewegingen en een groot vertrouwen in het kunnen van zijn orkestmusici.

Van Oort dirigeert met soepele consistentie en dat leidde tot melancholieke natuurlyriek in de warme en sonore vertolking van Variations, tot een bonte opeenstapeling van 'muzikale karakters' in Morton Gould's Jerricho en tot een hallucinerende opeenvolging van kosmisch schetterende klankpastiches in Elsa's Procession to the Cathedral van Richard Wagner.

De Spaanse zigeuner muziek in de Paso Doble Sajena van Miguel Villar klonk even verleidelijk, sfeervol, enerverend en epaterend, al had ik in de fraai gespeelde klarinet solo van Huub Smits wel een iets rauwer en expressiever flamenco geluid verwacht.

In Jerricho nam Van Oort zijn toevlucht tot opmerkelijke extremiteiten. Ter bevordering van de dramatische opbouw klonk er veel trompet geschal, beukende pauken en trommels.

Morton Gould's meesterwerk werd minder overtuigend gespeeld dan in Najaarsconcert. Vermoedelijk was dit te wijten aan het gemis één van de stuwende krachten bij de 3e trompetten, die vanwege een communicant verstek moest laten gaan. Desondanks wist Van Oort het orkest te inspireren tot een sprankelende, luchtige en blijmoedige uitvoering van het werk.

De 1e Symfonie Saint-Saëns' werd zeer geconcentreerd, intens en indrukwekkend gespeeld, niet alleen met grote contrasten maar ook in veel klanknuances. Imposant in het laatste deel met het bijna Mahleriaanse slot, was de lange en luide passage met miraden van stralende zeer hoge noten. Het was alsof het uitspansel zich meer en meer vulde met glinsterend vuurwerk dat nooit meer uitdoofde.

Elsa's Procession, een deel uit Wagners monumentale opera Lohengrin, een opera waarmee Wagner een nieuwe fase in zijn muziektheatraal oeuvre ontsloot, werd tenslotte intens en in alle opzichten verrassend vertolkt.

Hoeveel is flauwekul in het kwadraat gedeeld door de wortel van de onzin plus het priemgetal van de pretentie?
Uitkomst: het luisteren naar een optreden van Harmonie 'Melodie der Peel' uit Ospel, in een nagenoeg leeg Limburgs parochiehuus. >>

Het Limburgs harmonieke, onder leiding van Guus Dohmen -in de dagelijks leven docent kleinkoper op een dorpsmuziekschool in Brabant- deed verschrikkelijk goed zijn best met een non-stop voortzetting van vele covers uit de Nederlandstalige top 100, om de goddelijke klanken van L'Union Fraternelle bij de toehoorders te doen vergeten.

De nadruk lag echter op de te platte leut die het Nederlandse lied in een bierrijke omgeving kan veroorzaken. Gezellig werd het echter wel in het met maar liefst 50 toehoorders -voornamelijk Limburgse familieleden- gevulde dorps huus. Klassiekers als Rozen voor Sandra (Ronnie Tober) en Zeg maar niets meer (André Hazes), dienden als opwarmer voor het iets betere Engelstalige werk later in het programma.

De onbetwiste held van de middag was echter de onverstaanbare dorpsrapper, die in het nummer 'Heidi, heidi, heidi heeeeh....' de toppen van zijn muzikale kunnen testte. Zo'n melodramatisch hoogtepunt valt niet te overtreffen.

Dirigent Guus Dohmen moet met zijn repertoirekeuze een soort zedenschets voor ogen hebben gehad, of wellicht het gevoel hebben willen overbrengen van een modern huishouden. Echter alleen zangeres Nancy Laveaux slaagde daarin met enkele fantastische vertolkingen van Engelstalige nummers.

Wellicht wilde Dohmen iets zeggen over wat eeuwig is in de liefde en wat typisch is van onze tijd, onze generatie :kortere relaties en een vrije uitvoeringskeuze van de partituur. Hij wilde wellicht ook iets doen met zijn populaire outfit en gekleurde bretels. Maar in deze roerbakvorm blijft alleen maar een nasmaak over van een Limburgse vlaai die niet met slagroom is bespoten maar met Limburgse kaas.

Samenvattend:
Het optreden van het harmonieke uit Ospel, deed me denken aan een Promconcert dat ik begin februari bezocht in de Schalm te Veldhoven. Goed bedoeld, iedereen doet keihard zijn best, leuk om te zien en als uitbarsting van Volkse cultuur een interessant verschijnsel. Echt musiceren blijft echter -zelfs in een halve bezetting- voorbehouden aan dirigent B. van Oort en zijn orkestmusici.

Uw recensent: Piet van Zilst

Tips en trucs voor rieten

Hoewel er veel gemopperd wordt over de prijs en de kwaliteit van rieten, levert dit stukje bamboe toch een uitermate knappe prestatie. Het riet zet de 'blaasdruk' van een rietblazer om in een trilling oftewel een toon. Als er een 'a' geblazen

wordt, beweegt een riet in 1 seconde 440 keer op en neer. De helft van de tijd sluit een riet het mondstuk helemaal af, een kwart van de tijd staat het mondstuk helemaal open en de resterende tijd trekt het riet sprintjes tussen open en

dicht. Bij een lage a zijn de sprints langer dan bij een hoge a: bij een bariton dus langere sprints dan bij een sopraansax. Daarbij moet het riet zich snel aanpassen aan elke nieuwe toon (lage bes, flageolet), stoppen, starten, crescendo, piano, en het moet nog mooi klinken ook. Dit alles uren achtereen, elke dag en liefst wekenlang.

Een bamboeriet bestaat uit kleine holle pijpjes met daartussen een lijmachtige stof. Laat het flink wat vocht opzuigen en je krijgt een mooi soepel en toch sterk riet dat uitstekend kan trillen. Speeksel tast de structuur van een riet aan.

Gevolg: een slap, futloos riet dat snel inscheurt.

Enige trucs:

1. Je kunt de bovenkant van een riet polijsten. Zo voorkom je dat speeksel te snel binnendringt en het riet aantast. Leg het riet op een plat vlak en wrijf, b.v. met de achter kant van een theelepeltje, het aangesneden gedeelte van het riet dicht. Naar de tip toewerken, net zolang tot de bovenkant hard en glad is.
2. Het is beter om een riet vochtig te maken door het in een kopje met water te zetten in plaats van erop te sabbelen.
3. Na het spelen het riet goed afvegen en af spoelen met water.
4. Rieten willen in het begin of na het spelen weleens kromtrekken. Niets aan de hand, het betekent alleen maar dat het opgenomen vocht niet goed verdeeld is. Maar dat trekt wel weer bij.
5. Je kunt de rieten die je gebruikt het beste bewaren in een riethouder. Hierin zit het klem op een plat vlak van plastic of glas.
6. Toch zal een riet, hoe goed je er ook op past, uiteindelijk slap en futloos worden. Het enige dat je dan nog kunt doen is knippen. Dit heeft slechts een tijdelijk effect! >>

Wat te doen met rieten die niet lekker spelen ? Probeer een riet toch eerst een tijdje (inspelen dus), want het karakter van een riet verandert vooral in het begin. Vaak wordt het soepeler. Blijft een riet nukken ver-tonen dan is het vaak 'uit balans'. Er zitten stugge plekken in het riet of het riet is bijvoorbeeld aan een kant te stijf.

Soms kun je dit zien als je het riet tegen het licht houdt. Door de stugge of stijve plekken bij te schuren kun je dit soms corrigeren. Maar het is een kunst apart.

Als laatste. Er bestaan grofweg twee soorten stromingen :

- Amerikaanse rieten (Rico, Hemke en La Voz) Deze zijn soepel. Ze worden veel gebruikt in de lichte muziek.
- Franse rieten (Van Doren, Selmer en Buffet Crampon). Deze zijn stugger en strakker. Zij worden veel gebruikt in de klassieke muziek.

H. Ostmann

Bron: Muziekvaria

Hebben semi-professionele projectorkesten bestaansrecht ?

Voor de afstudeerscriptie waarmee Caecilia-medewerkster Cécile Rongen haar opleiding Hafa directie afsloot, deed zij onderzoek naar het nut en het bestaansrecht van semi-professionele projectorkesten binnen de blaasmuziek en naar de rol die zij in de toekomst zullen gaan spelen. Aan de hand van elf stellingen als uitgangspunt die overigens niet haar eigen mening weergeven - ondervroeg zij vijftien mensen die of artistiek of bestuurlijk bij de blaasmuziek betrokken zijn.

De ondervraagden hadden de heus uit drie antwoorden: eens, niet mee eens, geen mening. De motivaties bij de keuzes vormden voor dirigente Cécile Rongen het belangrijkste deel van haar onderzoek.

De laatste jaren is het aantal projectorkesten gegroeid. Deze orkesten, die voor een groot deel uit conservatoriumstudenten of afgestudeerde musici bestaan en voor een deel uit betere amateurs, repeteren niet wekelijks. De musici komen of bij elkaar als er een project op stapel staat of bijvoorbeeld eenmaal in de twee weken, maar zijn ook dan wat betreft bezetting en programma projectmatig.

Wat is de plaats van deze orkesten ten opzichte van de amateurverenigingen waarvan de leden wekelijks op een vaste repetitieavond bij elkaar komen om hun hobby te beoefenen? Staan de projectorkesten tussen de reguliere amateurorkesten, staan ze erboven of kunnen ze er helemaal niet mee vergeleken worden? Meteen rijst dan ook de vraag, als we bijvoorbeeld kijken naar de concoursen, in hoeverre een gewone harmonie of fanfare 'amateur' is of 'semi-professioneel'. Waar ligt de grens en wat houdt 'semi-professioneel' eigenlijk in? Een aantal ontwikkelingen is zich aan het voltrekken zowel op het gebied van het concourssysteem als op dat van jeugdige aanwas. Nieuwe wegen worden gezocht.

Dit alles gaf Cécile Rongen niet alleen de zekerheid dat haar onderzoek rechtmatig zou zijn, maar hopelijk ook dat het zou kunnen bijdragen aan een positieve ontwikkeling zowel wat betreft de project- als de amateurorkesten. Hieronder een greep uit de antwoorden.

Nodig

Met de stelling 'De amateur-blaasmuziek heeft voorbeeldorkesten nodig in de vorm van projectorkesten' waren 13 ondervraagden het eens. Reg van Loo, voorzitter LBM:

"Projectorkesten zijn makkelijker dan de reguliere orkesten in staat experimenten, bijvoorbeeld op het gebied van repertoire, aan te gaan die leiden tot vernieuwing in de blaasmuziek. De reguliere orkesten hebben ook verplichtingen aan een gemeenschap in tegenstelling tot projectorkesten."

Tijmen Botma dirigent van het Gelders Fanfare Orkest:

"Op elk niveau zou je een voorbeeld- orkest moeten samenstellen. Ook op het niveau van de lagere afdelingen; deze orkesten hebben vooral een voorbeeld nodig van een juiste bezetting. Ook op het gebied van repertoire voor de hogere en lagere afdelingen zijn er voorbeeldorkesten nodig."

De stelling 'Een projectorkest is een verarming voor de amateuristische muziekbeoefening' kreeg 15 negatieve reacties.

Gert Bomhof van Muziek Groep Nederland:

"Het is een verrijking tenzij er organisatorische problemen komen. Men moet projectorkesten niet zien in plaats van de eigen dorpsharmonie of fanfare."

Roger Niese, die drie amateurorkesten leidt, vindt:

"Jonge musici die in een projectorkest spelen nemen hun ervaringen mee terug naar de eigen vereniging; het is juist een verrijking."

Op de stelling 'Projectorkesten zijn concurrenten van de amateur-blaasorkesten' liet Harry Vorselen, dirigent van projectorkest Symphonic Impulse, het volgende los:

"Wat versta je onder 'concurrent'? Wanneer het Frysk Fanfare Orkest op concours gaat en fanfare St.-Caecilia uit Maasbracht-Beek ook, dan is het projectorkest in kwestie een concurrent. Je kunt je afvragen of de projectorkesten niet beter in een aparte categorie kunnen worden geplaatst, concurreren met de reguliere orkesten is volgens mij niet de bedoeling van een projectorkest. Maar belangrijker is de vraag of projectorkesten wel op concours zouden moeten gaan. Ik denk namelijk van niet. Een projectorkest dient ter verrijking, niet ter concurrentie."

Alex Schillings, dirigent van het Nationaal Jeugd Harmonie Orkest zag het in een ander licht: "

Een projectorkest is over het algemeen voor jonge musici veel uitdagender, vooral omdat het tempo hoger ligt en omdat degene die naast je zit zeker zo goed is als jezelf of misschien wel beter. Er is een soort sluipende aanwezigheid - en terecht - dat de projectorkesten de liefde voor de eigen vereniging overnemen."

rorkest zijn dat ook aan deze voorwaarden voldoet." >>

Jeugdigen

Wat betreft het enthousiasmeren van jonge mensen voor de hafa-bramuziek via projectorkesten was het merendeel van de ondervraagden van mening dat voor dat doel de reguliere amateurverenigingen het best geschikt zijn.

Ivan Meijlemans, gastdirigent van het Kempisch Jeugd Fanfare Orkest: "Een amateurorkest is denk ik een beter medium om jeugd te binden dan een projectorkest. Zonder amateur-blaasorkesten zouden er ook geen projectorkesten zijn. Tevens is het sociale aspect van een regulier orkest erg belangrijk voor de motivatie van de musici. Bijna iedereen kan zich zijn eerste concert herinneren met zijn harmonie of fanfare! Daarbij was het niveau onbelangrijk, het ging om de emotionele ervaring."

Dirigent Mark Partouns:

"Kinderen die beginnen op een instrument zijn meestal te jong om al met projectorkesten in aanraking te zijn gekomen. De plaatselijke muziekvereniging komen ze wel tegen, of ze willen of niet. Ik denk wel dat projectorkesten de musici in de leeftijd vanaf 16, 17 jaar aanspreken en een uitdaging bieden."

FKM- secretaris Miel Rasenberg hield het in het midden:

"De voorwaarden voor jongeren om in een goede voedingsbodem terecht te komen is voor een groot deel de dirigent van een orkest en de mensen die erin meespelen.

Dit hoeft niet perse een projectorkest te zijn, maar kan ook een amateurorkest zijn dat ook aan deze voorwaarden voldoet."

Gezicht

Kunnen projectorkesten de blaasmuziek een ander gezicht geven?

Voormalig radiomaker en verslaggever Ed Gerits: "Ze kunnen hooguit een vaal gezicht weer oppoetsen door het niveau op te krikken. Het viel me bij het afgelopen WMC op dat zoveel orkesten zo hard en zo recht-door spelen. Projectorkesten en bepaalde toporkesten zouden kunnen laten horen dat het ook anders kan.

De mening van dirigent Pierre Kuijpers luidde:

"Dat kunnen ze wel, maar volgens mij doen ze dat op dit moment nog niet. Projectorkesten doen vaak niet veel anders dan de reguliere orkesten. Ze zouden grootsere dingen kunnen aanpakken en daarmee zouden ze de blaasmuziek een ander gezicht kunnen geven. Er zijn op dit moment echter helaas te weinig sponsors om dergelijke grootse projecten te financieren." >>

Dirigent Richard Bonné was het daar mee eens:

"Met name op het gebied van cross-overs, dus combinaties met andere kunstvormen, zijn projectorkesten zeer geschikt. Doordat het niveau van de individuele muzikant hoog is, kun je goed met solisten werken, in kleine ensembles en in flexibele bezettingen. Omdat het een projectorkest is stoot je niemand voor het hoofd wanneer niet iedereen mee mag doen. Dat zou bij een regulier orkest, wel gebeuren. Doordat je dus met een projectorkest meer mogelijkheden hebt, zullen meer mensen zeggen: goh, kan dit ook in de blaasmuziek?"

Ruim de helft van de geïnterviewden vond dat projectorkesten niet mogen deelnemen aan de regionale en landelijke concoursen voor hafa-orkesten.

Jouke Hoekstra, dirigent van het Frysk Fanfare Orkest:

"Ik ben het daarmee eens. Het WMC is een uitzondering omdat veel orkesten in de concertafdeling een regionaal karakter hebben en niet meer als uitgangspunt de dorpsharmonie of -fanfare."

KNFM-secretaris Arie Gossink vindt dat onderwerp meer een juridische kwestie:

"Als projectorkesten toetreden tot een landelijke organisatie, hebben ze recht op concoursdeelname. De projectorkesten zullen op een concours hoog scoren."

Uit het onderzoek van Cécile Rongen bleek dat diverse bonden worstelen met het begrip en de definitie van 'projectorkesten'. Ook bleek men over het algemeen de mening toegedaan dat besturen van amateurverenigingen de projectorkesten - ten onrechte - als een bedreiging zien.

Een oplossing voor dit probleem zou kunnen zijn: goed communiceren, elkaars doelstellingen duidelijk maken en - indien mogelijk - agenda's naast elkaar leggen.

Volgens bijna alle geïnterviewden is het goed te verklaren dat het vooral de jonge musici zijn die deelnemen in de diverse projectorkesten. Niet alleen omdat zij vaak redelijk veel tijd hebben, mobieler zijn en het leuk vinden om met leeftijdsgenoten samen te spelen, maar ook omdat de snelle manier van werken de jeugd aanspreekt. Een enkeling geeft aan graag ook oudere musici in de projectorkesten te zien.

Unaniem werd geconcludeerd dat projectorkesten een verrijking en aanvulling zijn en ook de bestaande amateur-blaasorkesten ten goede komen mits er een goede communicatie is.

El van Broekhoven

Bron: Maandblad Caecilia, nr. 3, maart 2002

Onder vuur

Naam? Piet van Zilst / **Verliefd, verloofd, getrouw?** Bijna nagenoeg schuldloos gescheiden / **Kinderen?** Erkend : 3 kinderen / **Al een Nieuwe relatie ?** Geheim maar ze speelt altsaxofoon en we hebben plannen om samen te gaan wonen. Exit gesprek met haar huidige vriend moet echter nog plaatsvinden. We hopen dit voor de grote vakantie af te kunnen ronden.

Opleiding? School voor de journalistiek / **Werk?** Recencent voor diverse bladen / **Hobby's?** Muziek maken, schrijven, lezen / **Wanneer schreef je je eerste recensie?** Ik was toen veertien jaar en net lid van het grote orkest. Het was een braaf stukje iedereen kon er zich blijkbaar in vinden, ik heb er ook nooit een reactie op gehad. Later zijn mijn recensies wat frivoler geworden en nagenoeg altijd geweigerd. Pas sinds Marijke Janssen en Antoine van Rooij tot de redactie zijn toegetreden, worden mijn recensies weer geplaatst. Absoluut hoogtepunt voor mij was de uitgave van de Kerst Special 2001. Ik denk dat de redactie dit jaar de prijs voor het beste Veldhovense clubblad 2002, in de wacht gaat slepen. Ik en mijn vriendin zullen in ieder geval bij de bekendmaking op 28 december a.s. in zaal Spanjers aanwezig zijn. De nieuwe burgemeester -de voorzitter van de commissie- is immers een Limburger en die hebben soms gevoel voor humor. Daarnaast is de inhoud de L'ufStory sterk verbeterd door een subtiele dynamiek in de onderwerpkeuze te leggen en het ontbreken van overmatige versieringen. Louter en alleen het geschreven woord vormen de boven- toon en daar gaat het in de literatuur immers om / **Instrument?** Verschillende! / **Lid sinds?** Mijn geboorte / **Familie bij de harmonie?** Nog niet, dat kunnen we beter zo houden / **Nevenfunctie binnen de harmonie?** Ik heb laatst een gesprek met de voorzitter gehad over een bestuursfunctie die over twee jaar vacant komt. In de zonneschijn van het recensentschap is het weliswaar behaaglijk warm, maar er moet toch meer zijn dan dat. Ik kan en mag daar nog niet veel over zeggen maar ik denk dat mijn voorganger met dit informele gesprek toch een goede keuze heeft aangegeven / **Wat vind je van een eventuele verhuizing ?** Om de onvoorstelbare verscheidenheid aan fonkelende klankmassa's van ons orkest meer tot zijn recht te laten komen, is het standpunt van het bestuur begrijpelijk. De kunst eist het van ons dat we verder moeten. We kunnen ons immers niet steeds blijven koesteren in het verleden. Muziek is in mijn ogen afgeleid van universele, kosmische principes die ook de natuur regeren. Bij een nieuwe relatie merk je dat weer duidelijk: le principe de tout est un. Een repetitieavond ontleent nu eenmaal zijn esthetische betekenis aan de mate waarin de muziek erin slaagt iets uit te drukken, het oor te behagen en emoties op te wekken. Als het bestuur van mening is dat ons elegante spel de grandeur van het orkest zal doen toenemen, moeten we ze daarin steunen. / **Laatst gelezen boek?** Boek van Thieu Vlemmickx / **Laatst gekopieerde cd?** Van het concert op Witte donderdag / **Favoriete tv- programma?** Kijk nooit tv, met schrijven / **Beste film?** Ben geen liefhebber / **Favoriete acteur?** Sef Pijpers / **Favoriete vakantiebestemming?** Zilst Kermis, Zilst Mert, Zilster Carnavalsoptocht / **Uitgaan?** Concerten bezoeken / **Lievelingseten?** De gewone hollandse pot, en in deze tijd asperges! / **Bang van?** Mensen die mijn stukjes verkeerd interpreteren zoals Piet van Steensel / **Auto of fiets?** fiets

De Componist

Door Piet van Zilst is weer een oude rubriek van stal gehaald:

Met deze rubriek is willen we in de komende L'ufStory's aandacht besteden aan een componist waarvan ons orkest een werk in de 'muziekmap' heeft. Het monumentale deel Elsa's Procession uit de opera Lohengrin, leidt dan tot de Duitse componist en schurk Richard Wagner.

Richard Wagner

De grote vernieuwer van de muziekdramatische kunst der 19de eeuw vond bij zijn optreden een soortgelijke situatie op het gebied der opera als een kleine eeuw vroeger Gluck: het drama was een voorwendsel geworden voor het maken van een speciaal soort muziek. Wagner was echter, evenals Gluck, niet in de eerste plaats musicus maar dramaticus, doch met dien verstande dat hij zich het drama niet zonder muziek denken kon. Terwijl Gluck echter bijna tot zijn 50ste jaar in de tredmolen der conventie liep, om daarna plotseling een door overleg en bezinning gevonden nieuw operatype voort te brengen, kan men bij Wagner van die Feen tot Lohengrin een gestadig intuïtief zich afwenden van de oude normen waarnemen, waarna dan een periode van overdenking en zelfanalyse het proces bespoedigt, zodat voor het componeren van Rheingold het nieuwe ideaal klaar voor ogen staat.

Dit nieuwe ideaal verwerpt definitief alle resten der oude opera met haar afgesloten muzieknummers en stelt daar tegenover een ononderbroken stroom van symphonische muziek. De verwerking van motieven, zoals deze in Beethovens symphonien - die Wagner als verzwegen drama's opvatte - te vinden is, staat het dichtst bij Wagner's nieuwe muziekdramatische techniek en zo beschouwde Wagner zich niet als de voortzetter van het werk van Weber, Bellini, Donizetti of Neyerbeer, maar als de erfgenaam van Beethoven. Hij verwerpt de naam "opera" voor zijn kunst en spreekt van "drama" (beter: muziekdrama) en meent de logische consequentie te trekken van het opnemen van het koor in Beethoven's 9de Symphonie.

Wilhelm Richard Wagner werd de 22ste mei 1813 te Leipzig geboren als 9de kind uit het huwelijk van de griffier Friedrich Wagner, met Johanna Beetz. Op de dag af een half jaar later stierf Friedrich en zeer spoedig hertrouwde zijn weduwe met de toneelspeler Ludwig Geyer, waarna het gezin naar Dresden verhuisde. Aan het Dresdener Hoftheater werkte ook Weber, die herhaaldelijk gast in den huize Geyer was. Van muzikale aanleg bleek bij het kind Wagner niets, wel was hij zeer intelligent en bijzonder geïnteresseerd in de Mythologie, de Oudheid en de Griekse taal. Slechts de muziek van Weber maakte een diepe indruk op hem. Geyer, die een bijzonder zwak voor hem had, stierf de 30ste September 1821, het gezin bleef echter goed verzorgd achter. >>

Scheppend talent openbaarde zich het eerst in het ontwerp van een gruwelijk drama: Leubald. De familie vestigde zich nu weer in Leipzig. Een opvoering van Egmont met muziek van Beethoven wekte Wagner's belangstelling voor muziek, hij wilde zelf muziek schrijven bij Leubald en begon zich voor theorie te interesseren. Hij bestudeerde Beethoven en hoorde met geestdrift opera's zoals de Muette de Portici. Als eerste werk ontstond een ouverture met een paukenslag om de vier maten (1830). De schooljaren in Leipzig verliepen ongunstig, Wagner deed geen eindexamen, maar ging toch naar de Universiteit om muziek te studeren. Zijn leermeester werd de Thomascantor Theodor Weinlig. Wagner ontwierp nu de tekst voor een opera "die Hochzeit", waaruit alleen een fragment voltooid werd, daar zijn zuster Rosalie het , gegeven afkeurde. Verder ontstonden 2 pianosonates (in Bes en A), een polonaise, een fantasia in fis voor piano, een concertouverture in de toneelmuziek bij Raupach's Koning Enzo, een concert/ ouverture met slotfuga, 7 stukken uit Goethe's Faust, een symphonie in C en de ouverture Polonia.

In 1833 kreeg Wagner de betrekking van repetitor aan de opera te Wüzburg tegen een salaris van 10 gulden per maand en verplicht meedansen in balletten ! Hier componeerde hij een nieuwe aria voor de Vampier van Marschner en de opera die Feen (voltooid 1 Jan. 1834) waarvoor hijzelf de tekst schreef (naar Gozzi), ongeveer aansluitend bij Weber's Euryanthe, met gezongen dialoog. De grote indruk, die de zangeres Schroeder-Devrient op hem maakte als Romeo in Bellini's Montecchi e Capuleti, had ten gevolge dat hij zich van het Duitse opera-ideaal afwendde, waaraan trouwens ook de z.g. Jung Deutschland-beweging van die tijd mede schuldig was. Onder deze invloeden ontstonden tekst en muziek van Das Liebesverbot oder die Novizze von Palermo, een verbastering van Shakespeares Measure for Measure. Van 1834 tot 1836 was Wagner dirigent der opera in Maagdenburg, waar zijn artistieke directie de opera niet van een bankroet kon redden en waar op het laatste ogenblik das Liebesverbot een mislukte premiere beleefde. In Maagdenburg ontstonden verder een cantate en de ouverture Columbus bij een drama van Apel.

In Koningsbergen, waar Wagner tot 1839 operakapelmeeester was, trad hij in het huwelijk met de actrice Minna Planer, die hij in Maagdenburg had leren kennen. Daar ontstond de ouverture Rule Britannia.

Nadat ook dit theater failliet was gegaan, volgde een aanstelling in Riga (1837-1839), waar Wagner Rienzi componeerde. In 1839 moest hij vandaar vluchten voor zijn schuldeisers; van Pilau ging het over zee naar Frankrijk. >>

Tijdens deze reis, door storm aan de Noorse kust beland, hoorde hij de sage van de vliegende Hollander weer, die hij reeds kende uit Heines Memoiren des Herrn von Schnabelewopski. In Sept. 1839 kwam hij in Parijs aan. Het Liebesverbot werd op aanbeveling van Meyerbeer aangenomen door een theater, dat echter failliet ging; de ouverture Columbus verd in het Conservatoire een fiasco. Noodgedwongen verkocht Wagner de tekst van de "Vliegende Hollander". Hij voltooide de Rienzi, componeerde "Melodies", en de Faustouverture en leed bittere armoede. Vermelding verdient ook de compositie van de Franse vertaling van Heine's "Die beiden Grenadiere". In Parijs ontstonden verder een aantal artikelen over muziek (Deutsches Musikwesen, Webers Freischutz) en kritieken benevens enige zeer waardevolle muzikale novellen: Eine Pilgerfahrt zu Beethoven, Ein Ende in Paris en Ein glücklicher Abend. In Aug. 1841 werd bovendien de compositie van de Hollander voltooid. Door voorspraak van Meyerbeer werd te Dresden Rienzi in studie genomen en de premiere op 20 Oct. 1842 werd zulk een succes dat Wagner tot hofkapelmeeester te Dresden werd benoemd (Jan. 1843). De "Vliegende Hollander" volgde 2 Jan. 1843 en vond een minder onverdeelde bijval. Voor het grote Mannenkoormmuziekfeest van 1845 schreef Wagner zijn "Liebesmahl der Apostel", dat reeds vooruitloopt op de Parsifal. Inmiddels werkte hij sedert 1843 aan Tannhauser, oder der Sängerkrieg auf Wartburg, waarvoor de tekst, waarin Wagner op geniale wijze de (wetenschappelijk onjuiste) hypothese van de identiteit van Tannhauser en Heinrich von Ofterdingen, twee historische Minnesänger, uitbuitte, reeds in 1842 ontworpen, in 1843 voltooid was. IVieuwe vondst van Wagner was de "Erlösung" van Tannhauser door Elisabeth. De compositie was in April 1845 gereed en de eerste opvoering had 19 Oct. 1845 plaats. Tijdens een verblijf in Marienbad in 1845 ontstonden de schetsen van de Lohengrin- en de Meistersingertekst. Het Lohengringegegeven kende hij uit Gebr. Grimm's Deutsche Mythologie en uit hun Deutsche Sagen, daarna bestudeerde hij ook de bronnen: Wolfram von Eschenbach's Parcifal en het Lohengrin-epos, dat aansluit bij dat van de Sängerkrieg. In maart 1848 was de partituur voltooid. Wagner zou deze echter niet meer in Dresden ten tonele brengen. Teleurgesteld door de miskennis van zijn origineelste invallen en de uitsluitende bewondering voor het conventionele, was de gedachte bij hem opgekomen dat slechts een geheel nieuwe maatschappij de kunst, die hem voorzweefde, zou kunnen waarderen. Zo werd hij, die zich met elk nieuw werk sterker verwijderde van de smaak van het publiek, van muzikaal vernieuwer tot politiek revolutionair.

Bron: Meester der Muziek Prof. Dr K.Ph Bernet Kempers

vierde druk 1948 Hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam en hoofdleraar aan het Amsterdams Conservatorium

(Red. In de volgende L'ufStory het vervolg van dit artikel over R. Wagner.)

Gevraagd: geboren leider die beschikt over visie

Als een veldheer staat hij voor het orkest, baton geheven, partituur open. Maar wat is eigenlijk de functie van de dirigent? Speelt het orkest zonder hem niet net zo mooi?

In het boek *The Great Conductors* noteert Harold C. Schonberg de volgende definitie: "Een groot dirigent is iemand met een gebiedende aanwezigheid, on-eindige waardigheid, een fantastisch geheugen, brede ervaring, een ontvlambaar temperament en een serene wijsheid. Hij is musicus, boekhouder, directeur, psycholoog, technicus, filosoof en beul ineen. Maar bovenal is hij een geboren leider."

Deze definitie is niet zaligmakend, maar geeft wel aan hoezeer het dirigentenvak een beroep is waarin opperste kundigheid en mystificatie in elkaars verlengde liggen. De Grote Dirigenten, dat waren mannen als Herbert von Karajan, Leonard Bernstein, Willem Mengelberg- topdirigenten wie ook een zekere ijdelheid niet vreemd was. "Bernstein gebruikt muziek als begeleiding van zijn dirigeerkunst", noteerde een geagiteerd orkestmusicus in 1960. Igor Stravinsky sloot zich daarbij aan. Net als grote acteurs kunnen echt grote dirigenten binnen afzienbare tijd eigenlijk alleen nog zichzelf spelen, vond hij.

Een ding is duidelijk: dirigeren omvat meer dan techniek, zoals ook symfonische muziek meer is dan een verzameling geordend notenmateriaal. Natuurlijk is de partituur het uitgangspunt, erkent de jonge Nederlandse dirigent Lawrence Renes (1970), nu nog chef-dirigent bij het Gelders Orkest, per 2003 General Musik Direktor bij de Staatsphilharmonie van Bremen en het operahuisaldaar. "Een stuk instuderen begint voor mij altijd bij de partituur", legt hij uit. "Daarnaast verdiep ik me in de achtergronden. Naar opnamens luisteren dat sta ik mezelf in het begin niet toe. Dat komt pas later, als ik het gevoel heb dat ik zelf de muziek goed ken. Het is belangrijk op eigen kracht je visie op een stuk te ontwikkelen. Beïnvloeding is prima, maar ik wel weten waarom ik iets mooi vind of juist niet."

Het grote woord is gevallen: visie. Het is de visie van de dirigent op een compositie die de uitvoering bepaalt. Natuurlijk is een orkest theoretisch best in staat te spelen op basis van een soort innerlijk ritmegevoel, zoals vroeger gebruik was. >>

De dirigent zoals wij die kennen, bestond zelfs niet voor 1830. De *Matthäus Passion* van Bach werd in zijn tijd probleemloos zonder dirigent uitgevoerd.

Maar wie de pluriformiteit in het muzikaleven een warm hart toedraagt, moet erkennen dat de opkomst van de dirigent geen luxe, maar een essentiële verrijking heeft betekend. De *Vijfde symfonie* van Beethoven kan onder de ene dirigent totaal anders klinken dan hetzelfde werk onder een andere dirigent, terwijl ze dezelfde partituur op hun lesse naar hebben staan.

De jonge en veelgevraagde dirigent, Yaron Traub (36) is in Nederland regelmatig te gast bij een verscheidenheid aan orkesten. Eind april dirigeert hij het Rotterdams Philharmonisch Orkest. Traub herinnert zich nog helder de beginnersfouten die hij maakte toen hij de eerste keren voor een echt, professioneel orkest stond een privilege dat de conservatoriumstudenten in het vak orkestdirectie zelden tot nooit is vergund. "Het eerste wat ik wilde was het over brengen van mijn visie", zegt Traub lachend. "Dit was mijn kans, die zou ik grijpen! Maar het was tijdverspilling. Wanneer je als gastdirigent voor een orkest staat, heb je te maken met een beperkte repetitietijd. Die moet je niet uitsluitend aan woorden en ideeën verspillen, maar benutten om volop te dirigeren. Gevoel opbouwen met een orkest, bekijken wat voor invloed je gebaren hebben op de orkestklank. Met andere woorden: vooraf ontwikkelde ideeën zijn niet zaligmakend. Tijdens een concert gebeuren de echt bijzondere dingen meestal puur op gebaar."

In Nederland heerst sinds de terugkeer van de assistent-dirigent een vruchtbaar klimaat voor jonge dirigenten. In de generatie van dirigenten rond de dertig jaar is Lawrence Renes niet de enige die aan het begin van een succesvolle loopbaan lijkt te staan, al is hij wel verreweg het verst in zijn ontwikkeling.

Het Rotterdams Philharmonisch Orkest heeft assistent-dirigent Hans Leenders in dienst. Vanaf volgend seizoen is Leenders geen assistent meer. Hij zal dan als gastdirigent te beluisteren zijn bij tal van Nederlandse orkesten. Micha Hamel was chef-dirigent van het Noord-Hollands Philharmonisch Orkest, dat inmiddels met het Balletorkest is gefuseerd tot Holland Symfonia, en zal daar volgend jaar als gastdirigent optreden. >>

Kranten ophalen

Bij het Residentie Orkest is Jaap van Zweden (41), ooit concertmeester bij het Concertgebouworkest, chef dirigent.

Van Zweden staat bekend om zijn temperamentvolle manier van dirigeren. Bij het orkest van het Oosten waar hij naast zijn Haagse engagement 'vaste dirigent' is, leidde het tot een aantal fraaie, heel dramatisch getinte uitvoeringen van symfonieën van Mahler. Zeer gedisciplineerd en betrokken is Van Zweden ook tijdens het repeteren, waarbij hij zijn voorliefde voor snelle auto's niet verzwijgt. Fameus is de uitspraak tijdens een repetitie waaraan ook het Toon kunstkoor Amsterdam meewerkte. "Mensen, kan het wat steviger? Ik wil de klank van een dieselmotor horen!"

Nog twee grote Nederlandse symfonieorkesten hebben op dit moment een Nederlandse chef. Zo combineert Ed Spanjaard zijn passie voor nieuwe muziek met een chefschap in Limburg, bij het Radio Filharmonisch Orkest is Edo de Waart nog altijd chef. Maar het hoogste percentage van in Nederland werkzame, ook in het buitenland beroemde dan wel bekende Nederlandse dirigenten vinden we hier in de oude muziek. Frans Bruggen en zijn Orkest van de Achttiende Eeuw, Ton Koopman en zijn Amsterdam Baroque Orchestra, Jan Willem de Vriend en zijn Combattimento Consort, Jos van Veldhoven en de Nederlandse Bachvereniging. Koopman, Bruggen en De Vriend richtten hun eigen ensembles op voor het min of meer specifieke repertoire van hun voorkeur, waar chef-dirigenten bij reguliere orkesten programma's moeten samenstellen die een breed scala aan symfonische werken beslaan.

Toch is niet de breedte van het repertoire, maar de communicatie met de musici de grootste uitdaging voor de dirigent. Lawrence Renes: "Elk orkest heeft zijn voor- en nadelen. Bij elk orkest dat je voor het eerst ontmoet, moet je opnieuw positie bepalen en een goede samenwerkingsvorm vinden. Als chef ligt dat anders, omdat je een orkest dan echt van binnen en buiten leert kennen.

Dat vereist flexibiliteit, organisatietalent en bovenal een zeker sociaal gevoel.

Toen ik begon als chef-dirigent gaf Edo de Waart me de gouden tip. Hij zei: "Wat er ook gebeurt, pas op dat je nooit de problemen van een orkest gaat dirigeren. Dirigeer altijd alleen de muziek." Dat is de taak van een dirigent. "

Bron: Mischa Spel NRC 6 april 2002

Meestal staat in de L'uf alleen een lijstje met namen van de leden die bereid zijn 3 of meer zaterdagen per jaar op te offeren voor hun vereniging.

Het kranten ophalen is een belangrijke activiteit, de vereniging verdient er geld mee (ongeveer 800 euro per maand), maar ook het milieu is er mee gediend als papier gescheiden wordt opgehaald. Jammer is dat slechts een klein deel van de leden zich hiervoor opgeeft.

Nieuwe aanpak

Op dit moment wordt door de gemeente een andere manier van ophalen onderzocht. In de wijk Heikant west worden binnenkort blauwe kliko's uitgereikt. Men verwacht dat hierdoor meer papier wordt opgehaald (elk snip-pertje gaat de kliko in) en dat het minder zwaar is voor degenen die papier ophalen.

De vereniging krijgt ook een hogere vergoeding per kilo.

Nadeel is dat het ophalen langer duurt dan nu het geval is.

Nu duurt het ophalen ook al erg lang. Men is vaak pas s' middag om 2 uur klaar. Belangrijk is dus om eens goed naar de huidige routeindeling te kijken.

Een mogelijk die bijvoorbeeld onderzocht wordt is of we niet met 4 routes moeten gaan werken, zodat veel tijd gewonnen wordt. Om de oplossingen te realiseren is o.a. overleg nodig met Box, terwijl het ook belangrijk is dat de aanpassing soepel verloopt en niet weer gewijzigd moet worden als de papierkliko's komen.

Zodra er meer nieuws is zal hierover berichten, misschien dat ook meer leden zich aanmelden voor deze activiteit als het ophalen sneller en prettiger gebeurt.

Wim de Graaf

route 1

15 juni

Jeske Silverentand
Emmелиen Swartz
Peter Cattenstart

route 2

Hans Kooke
Arthur Leijters
Jan van Lieshout
Jan Oostenbrink

route 3

Rob van Gassel
Hans Verbaandert
Frank Vlaskamp
Gerard van der Wijk

17 aug

Huub Smits
Gerard van der Wijk
Piet van Knegsel

Marijke Janssen
Arie Oostenbrink
Antoine van Rooij
Peter Smits

Jan van den Bongard
Tom van Knegsel
Sjef van Rooij
Hans Verbaandert

Verjaardagen

Programma 2002

Mei

1	Frinus Asma
3	Harrie Kox
5	Ad van den Bosch
7	Martijn Snelders
9	Ruud Couwenberg
13	Alexander Duine
14	Evelien Erven
15	Jeske Silverentand
20	Lotte van den Broek
21	Yvette Schoonen
26	Anoek Bergmans

Juli

1	Dorinus Schoonen
4	Luuk Bazelmans
5	Wiesje Bressers
6	Antoine van Rooij
7	Esmee van Boekel
8	Joren van Mol
9	Elle Snelders
14	Evi van Mol
21	Marc van de Grift
23	Jeroen Troost
23	Vincent van de Vorst
27	Kim Vos
28	Mark de Graaf
30	Antoon Kerkhofs

Juni

1	Peter Smits
7	Hans Kox
9	Rein Bressers
10	Linda Engels
12	Martijn Loijen
12	Piet van Loon
17	Rob van Gassel
19	Nol Troost
25	Mariëtte Nijhoff
26	Bibi van den Broek
29	Jan Bramer
29	Eefje Dijk

Augustus

1	Niels van Boekel
1	Inge Silverentand
2	Joren Verbaandert
5	Frank Vlaskamp
7	Ronald van Gassel
13	Erik Verbaandert
20	Hans Kooke
22	Wim van der Zande
24	Veerle van der Velden
25	Michelle Mareels
27	Jan Smits
30	Carolien Beugemann

Zo 26 mei	Begeleiding communicantjes verzamelen om 9.45 uur aan de Zoestraat	SG
Week 27 mei	t/m 1 juni Anjeractie Jeugdleden en Dames	
Week 10 juni	t/m 15 juni Donateursactie ledereen > 18 jaar	
Don 20 juni	Optreden in Meerhoven, bij slecht weer 27 juni	HO + SG
Zat 22 juni	Toetsingsdag Leerlingenorkest in Hoeven	LO
Zat 29 juni	Leerlingendag te Wintelre	BO
Don 4 juli	Optreden bij Huize Sele laatste repetitie voor de vakantie	LO + SG
Don 15 aug	Eerste repetitie na de vakantie	
Zon 10 nov	Leerlingenorkestendag in het Sondervick college (Sterrenlaan) aanvang concert 11.00 uur, aanwezig om 10.15 uur.	LO + BO
Zon 10 nov	Najaarsconcert in de Schalm aanvang 19.30 uur.	HO
Zat 16 nov	Inhalen St. Nicolaas	HO + SG
2 0 0 3 Zon 12 jan	Nieuwjaarsconcert in de Schalm HO + LO + BO + SG	
Zon 18 mei	Voorjaarsconcert in de Schalm	HO
Zon 16 nov	Najaarsconcert in de Schalm	HO

Twintig vingertjes, wat zijn ze klein
Twintig teentjes, dat moet een tweeling zijn!

Dolgelukkig zijn wij met de geboorte
van onze zoontjes, broertjes

Bram & Tijn

8 maart 2002

Marc en Jackeline van de Grift-van Happen, Sabien en Loekie

HO = Harmonie-orkest BO = Beginnersorkest
LO = Leerlingen orkest SG = Slagwerkgroep

L'Union Fraternelle

Bestuur

Voorzitter
Jac Janssen 040 2538172
Lariksbeek 27, 5501 GR Veldhoven bep.jac@planet.nl

Secretaris
Jan Oostenbrink 040 2532064
De Mortelhof 12, 5502 RG Veldhoven janoostenbrink@chello.nl

Penningmeester
Peter Cattenstart 040 2541558
Saturnus 6, 5505 NN Veldhoven PeKaCat@hetnet.nl

Vice-voorzitter/leerlingenopleiding/contact muziekschool
Wil van Weert 040 2215976
Molenstraat 28, 5581 JV Waalre famvanWeert@atriserv.nl

Leerlingenorkest
Marie Rensma 040 2548122
Burcht 47, 5509 NR Veldhoven Rensma.5@planet.nl

Slagwerkgroep
Rob van Gassel 040 2535088
De Schimmerik 18, 5503 PM Veldhoven rob.van.gassel@philips.com

Harmonieorkest
Gabry Verberne 040 2554830
De Lei 158, 5501 DR Veldhoven gabry.verberne@hetnet.nl

Public relations/communicatie
Wim de Graaf 040 2541340
Zandhei 44, 5508 WT Veldhoven W.de.Graaf@pensioenmail.nl

Instrumentarium/kleding/materialen
Carla Silverentand 040 2532662
Heuvelstraat 59, 5502 AB Veldhoven W.Silverentand@inter.nl.net

Verantwoordelijk voor
Papieractie: Wim de Graaf
Donateursactie: Peter Cattenstart
Anjeractie: Jan Oostenbrink
Lief en Leed: Jac Janssen

L'Union Fraternelle

Overige zaken

Uniformen en concertkleding
Annemarie Legius
Kiekendief 31, 5508 KT Veldhoven 040 2301405

Klachten & reparatie houtinstrumenten
Rinus Bressers 040 2539026
Biezenkuilen 55, 5502 PB Veldhoven rinus.bressers@philips.com

Klachten & reparatie koperinstrumenten
Sjef van Rooij 040 2537591
Zoeteind 10, 5502 PM Veldhoven sjefenannie.van.rooij@12move.nl

Bibliotheacarissen (*leerlingen- beginnersorkest)
Piet van Knegsel
Linde 15, 5509 NH Veldhoven 040 2537196
Gerard van der Wijk
Mauritsstraat 12, 5502 TK Veldhoven 040 2548284
Emmelien Swartz*
Hileind 17, 5502 PR Veldhoven 040 2530424

Stichting Vrienden van L' Union Fraternelle
Arie Oostenbrink
Kapteinlaan 18, 5505 AZ Veldhoven 040 2531837

Afmelding leerlingenorkest
Jan Smits 040 2539670
Afmelding harmonieorkest
Jan Oostenbrink 040 2532064

Redactie L'uf Story
Antoine van Rooij 040 2533388
Pegeind 12, 5502 PX Veldhoven antoinevanrooij@mac.com
Marijke Janssen 073 - 6143780
Hesselstraat 97, 5213 XC Den Bosch marijke_janssen@zonnet.nl
Ad van der Muuren 040 2538266
De Bussels 10, 5501 C J Veldhoven a.vandermuuren@chellow.nl

RekeningNr.: 15.96.95.961 (Rabobank), 11.24.780 (Postbank)